

GOLVEND IJS

Maandag 7 april 1997

Positie: 84° 56' 38" N / 74° 01' 12" W

Temperatuur: -28° C

De thermometer wees vanochtend -28 °C aan. Er staat bijna geen wind. Zolang we lopen is het goed uit te houden. We houden de pauzes kort. Edmond gaat al enkele uren op kop. Ook al is het terrein erg lastig, keer op keer weet hij een doorgang te vinden in het labyrint van pakijs. Zijn typisch organische manier van sporen lijkt hier vruchten af te werpen. Met een beetje geluk gaan we vandaag voorbij de 85ste breedtegraad. We hebben er dan 13 dagen over gedaan om van de 84e naar de 85e te lopen, net geen 113 kilometer. 3 dagen hebben we vergeefs gewacht op een bevoorradingsplaats. We hadden het graag sneller gedaan maar wat hebben we te willen? We zijn nu bijna een maand op het ijs en ik denk dat iedereen er van doordrongen raakt dat de grillen van de IJszee hier wet zijn.

Het terrein regeert. Stuwwallen, stroeve sneeuw, open water en windruggen dicteren de voortgang. We zijn gedwongen met de elementen een coalitie aan te gaan. Met nog 450 kilometer voor de boeg, is het onverstandig om te gaan jakkeren en onze voortgang af te dwingen. Dat zou onze slinkende lichamelijke reserves te zwaar aanspreken. Als geen ander kennen we op dit moment onze plaats in het overweldigende landschap.

Wilco kijkt op zijn horloge. Het is tijd voor een pauze. Die houden we zo kort mogelijk om de kou van ons lijf te houden. Meer tijd voor een snelle teug uit de thermos en wat roomtruffels nemen we niet. Binnen 5 minuten stappen we weer op. Nu is het mijn beurt om te sporen. Zoekend naar een

geschikte route, baan ik me een weg tussen ijsmuren en grote pannenkoeken van vlakke ijsplaten. Rechts van me lijkt het wat vlakker te worden. Als ik die richting uit ga, zie ik zo'n 200 meter verderop een fijne zwarte potloodstreep dwars door het landschap lopen. Op zo'n moment houd je altijd je adem in. Is het open water of een net dichtgevroren barst in de ijskap? Ik loop naar de rand van de ijsplaat. De afstand tussen ons en de solide ijsplaat aan de overkant schat ik op 150 meter. Daartussen bevindt zich een strook van dat typisch zwartgrijze zeeijs.

***“Het is hetzelfde gevoel alsof je
dronken van een barkruk
opstaat en krampachtig probeert
in een rechte lijn naar het toilet
te lopen.”***

Het is zo dun dat de bodemloze zee zich er nog door laat zien. De prachtige ijsbloemen die zich op de oppervlakte vormen, doen je haast vergeten dat de zee zijn hongerige muil eigenlijk nog aan het dichttrekken is. Simon, een jager uit Resolute Bay heeft me geleerd dat de Inuit dit type ijs 'nilas' noemen. Ooit stond ik samen met hem voor eenzelfde strook ijs van ongeveer een etmaal oud. Honderden meters verderop had hij een ijsbeer in zijn vizier. Een makkelijke prooi voor

een geoefende schutter als hij was. Hij schoot het beest niet omdat zijn sneeuwscooter en komatic (slede) te zwaar waren voor het kwetsbare ijsvlies. De beer zou hij nooit kunnen binnenhalen. Hij benutte het moment om me meer over het dunne ijs te leren. Zijn woorden zal ik nooit vergeten: *“Dit ijs is misschien sterk genoeg om op te lopen maar zeker niet om op te staan”*.

Nu was het aan mij om uit te maken of het ijs dat ons scheidde van de overkant aan dat criterium voldeed. Na drie stevige porren met mijn skistok steek ik er doorheen. Dit is op het randje. Ik mag het noodlot niet tarten maar deze buitenkans ook niet laten liggen.

Zoeken naar een omweg kost tijd en vooral ook schaarse energie. Ik ga op mijn kont zitten en zet mijn latten voorzichtig op het dunne ijs dat zich ruim een meter onder me bevindt. Langzaam breng ik mijn gewicht over op mijn ski's, gespist op de reactie van het ijs. Ik voel een lichte golving. Maar mijn gevoel zegt dat het moet kunnen. Voorzichtig zet ik de eerste stappen. Nu moet ik de “grote badkuip” met beleid op het ijs trekken. Als ik hem met zijn volle gewicht een meter omhoog zou laten vallen, verpest ik het voor de anderen. Ik draai me om en trek de slede tot op de helft over de rand van de ijsplaat. Hij balanceert nu precies op zijn kantelpunt. Voorzichtig breng ik de neus van de slede naar het dunne ijs. Langzaam glijdt de witte kuip van de ijsplaat af. Met een beheerste klap komt hij tot stilstand. Het ijs is sterk genoeg... Hans, Wilco en Edmond volgen snel. Het is een

goede gewoonte om in dit soort gevallen niet op precies hetzelfde punt de overstap te maken. Bij elke belasting buigt het ijs door en dringt er zeewater in de haarscheurtjes die zich dan vormen. Uiteindelijk wordt het dan te zwak om je gewicht te dragen. Stokprikkend tast ik het ijs voor me af. Mijn ogen zoeken koortsachtig naar onbetrouwbare donkere vlekken. Ondertussen zet ik voorzichtig mijn ene been voor het andere. Na 20 meter draai ik mijn hoofd om. Iedereen is er, we lopen in een strakke formatie naar de overkant. Langzaam versnel ik tot ons normale skitempo. Halverwege komt er meer en meer beweging in het ijs. En dan plotseling buigt het een decimeter onder me door. Ik zie het ijs voor me uit golveren. Het maakt me duizelig en misselijk tegelijk. De anderen volgen op nog geen tien meter afstand. *“Kijk uit jongens, het is hier klote!”*. Als ik me om draai, zie ik dat er water in mijn sporen optrekt. Het zweet breekt me uit. Terug gaan is onmogelijk, blijven stilstaan ook. Dat maakt de keuze eenvoudig: doorlopen dus. De deining van het ijs verwacht mijn evenwicht sorganen. Het is hetzelfde gevoel alsof je dronken van een barkruk opstaat en krampachtig probeert in een rechte lijn naar het toilet te lopen.

Zo'n 30 meter voor de overkant verdwijnt de golving uit het ijs en kijk ik al schuifelend voorzichtig om. Hans, Wilco en Edmond hebben zich in de breedte verdeeld. Iedereen is duidelijk opgelucht als we veilig op de dikke ijsplaat zijn geklommen. Met een collectieve lachbui ontladen we de spanning van deze hachelijke oversteek.

